

Concept begroting 2018

Colofon

Datum/versie:	21 februari 2017
Documentnaam:	Concept begroting 2018
Opgesteld door:	Regiobureau Regio Groningen-Assen
Status:	Definitief
Besluitvorming:	Stuurgroep 3 maart 2017
Contactpersonen:	J.S.R. Bodha
	Telefoon: 050 316 4289 (secretariaat)
	E-mail: info@regiogroningenassen.nl
	Website: www.regiogroningenassen.nl

Inhoudsopgave

COLOFON	2
INHOUDSOPGAVE	3
1. INLEIDING	4
2. FINANCIËLE PLANNING	6
3. BEGROTING SPEERPUNTEN EN UITVOERINGSINSTRUMENTEN 2018	7
4. BEGROTING ORGANISATIE 2018	13
BIJLAGE 1 BIJDRAGE VAN DE DEELNEMERS	16
BIJLAGE 2 FINANCIEEL KADER 2018-2020	17

1. Inleiding

Proces

Voor u ligt de concept begroting van Regio Groningen-Assen voor het boekjaar 2018. Met deze begroting maakt de stuurgroep Regio Groningen-Assen de verwachte financiële stromen voor 2018 inzichtelijk. Conform het Convenant Regio Groningen-Assen 2014 wordt de concept begroting via de Colleges ter kennis van raden en Staten gebracht. Hierdoor worden zij in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven. Daarna stelt de stuurgroep, kennis genomen hebbende van deze zienswijzen, de begroting vast.

De planning- en control-cyclus van de regio, die is afgestemd op die van de veertien deelnemers, is leidend voor de voorliggende begroting.

Achtergrond

Regio Groningen-Assen is een vrijwillig samenwerkingsverband tussen twee provincies [provincies Drenthe en Groningen] en 12 gemeenten [gemeenten Assen, Bedum, Groningen, Haren, Hoogezand-Sappemeer, Leek, Noordenveld, Slochteren, Ten Boer, Tynaarlo, Winsum en Zuidhorn]. Vanuit de volle overtuiging dat de oplossing van ruimtelijke en economische vraagstukken van vandaag, morgen en overmorgen niet stoppen bij de gemeente- en provinciegrenzen, werken we 20 jaar samen aan het versterken van de economie en gebiedskwaliteiten. Infrastructuur en de kwaliteit van stad en omliggende gebieden zijn sindsdien sterk verbeterd. Dit betekent niet dat de Regio klaar is. Zorgen dat deze mooie regio nog meer tot bloei komt, is de uitdaging waar we met zijn allen de komende jaren voor staan. Samen sta je sterker! (zie voor meer informatie www.regiogroningenassen.nl).

Ambitie

In 2013 is de Regiovisie geactualiseerd en begin 2014 vastgesteld door raden en Staten.

De hoofddoelstelling van het samenwerkingsverband is sterk overeind gebleven: het benutten en uitbouwen van economische kansen en het behouden en versterken van gebiedskwaliteiten.

De inhoud is leidend voor onze toekomstige regionale samenwerking. Door gerichte samenhangende interventies en investeringen gaan we meer met minder doen. De Regio werkt vanuit deze ambitie aan drie speerpunten:

1. Economisch Kerngebied: Regio Groningen-Assen heeft een belangrijke functie als economisch kerngebied in Noord-Nederland. Het permanent ontwikkelen van deze positie is van groot belang voor ondernemers en inwoners. Er wordt gewerkt aan onder meer het blijvend verbeteren van het ondernemersklimaat, verbondenheid met andere regio's en actief profileren als aantrekkelijk stedelijk netwerk of te wel daily urban system.
2. Interne Samenhang/Bereikbaarheid: De samenhang tussen steden en platteland wordt steeds sterker. Bereikbaarheid is een noodzakelijke voorwaarde voor een goede regionale ontwikkeling. Het aantal dagelijkse verplaatsingen groeit de komende jaren sterk door. De Regio investeert in een toekomstbestendig vervoersnetwerk, met aandacht voor alle modaliteiten. Daarnaast wordt ingezet op het beter benutten van de bestaande infrastructuur, door slimmer gebruik te maken van de bestaande mogelijkheden en door gebruik te maken van moderne technologieën als Intelligente Transport Systemen (ITS).
3. Kwaliteit Stad en Land: Cultureel en landschappelijk erfgoed zijn de dragers van een aantrekkelijk woonwerkgebied. De Regio combineert vrijheid, ruimte en ecologische kwaliteiten met een breed spectrum aan stedelijke en dorpse voorzieningen. Om de regionale ambitie te realiseren is onder meer een regioadviseur aangesteld om de ruimtelijke kwaliteit te bewaken en uit te uitdragen, wordt vanuit de Regeling Regionale Innovatieve Projecten doelgerichte interventies geïnitieerd en wordt vraag en aanbod van de woning- en bedrijventerreinenmarkt op elkaar afgestemd

In 2013 is in samenhang met de Regiovisie eveneens besloten tot de verlaging van de jaarlijkse bijdrage aan het Regiofonds vanaf 2013 met 30% ten opzichte van 2010. Dit onder gelijktijdige verlenging van de betalingstermijn van 2020 naar 2023. Hiermee kan de Regio vasthouden aan de investeringen in de bereikbaarheid van de regio en zorgdragen voor het bereikbaar houden van de economische toplocaties in de regio, het versterken van de Hoogwaardige OV-structuur, inclusief OV-Knooppunten en P+R-locaties, en het uitvoeren van het programma ten behoeve van het Beter Benutten van de infrastructuur.

Ook is er 'nieuw' geld vrij gemaakt voor pijler Regionale Innovatieve Projecten. Stad en land vormen in deze regio een twee-eenheid. De regio zet in op projecten met toegevoegde waarde ter versterking van de regionale kwaliteit en het behoud en de ontwikkeling van de regionale parels. In 2015 en 2016 waren de eerste pitches voor de regeling Regionale Innovatie Projecten. Tot en met 2016 is in vier pitches aan 24 projecten een bijdrage beschikbaar gesteld, in totaal €3,25 miljoen. Regiopark en Substantiële Projecten worden de komende jaren verder afgebouwd. De gemaakte harde afspraken en aangegane verplichtingen blijven overeind.

We werken met elkaar aan een gedeelde ambitie. Interactie en samenwerken in een netwerkorganisatie is een belangrijke voorwaarde voor het uiteindelijk realiseren van deze ambitie. De komende jaren zal daarom worden ingezet op het verder vormgeven en faciliteren van de netwerkorganisatie door een goede verantwoording, gerichte communicatie en het elkaar ontmoeten.

20 jaar

In maart 1997 heeft gemeente Slochteren als laatste deelnemer het Convenant Regiovisie Groningen-Assen ondertekend. Dat is in inmiddels 20 jaar geleden. Een mijlpaal voor een vrijwillig samenwerkingsverband. In 2017 wordt dit op gepaste manier gevierd. We kijken gedurende een half jaar terug op de successen en bouwen samen aan de toekomst.

Leeswijzer

De concept begroting 2018 geeft inzicht in de financiën van Regio Groningen-Assen.

Achtereenvolgens gaat hoofdstuk 2 in op de financiële planning. Dit hoofdstuk beschrijft de verwachte onttrekkingen en inkomsten van het Regiofonds.

De voor de komende jaren geformuleerde speerpunten en uitvoeringsinstrumenten zijn in hoofdstuk 3 vertaald naar de financiële implicaties voor 2018.

In hoofdstuk 4 wordt de begroting van het Regiobureau gepresenteerd met een korte toelichting.

Tenslotte zijn in de bijlagen de jaarlijkse bijdragen van de deelnemers aan het Regiofonds en het financieel kader 2018 - 2020 opgenomen. Alle bedragen in deze begroting zijn in euro's.

2. Financiële planning

De financiële planning van Regio Groningen-Assen geeft inzicht in de verwachte inkomsten en onttrekkingen van het Regiofonds. In de begroting is voor de speerpunten en uitvoeringsinstrumenten uitgegaan van de Regiovisie, het Basispakket Bereikbaarheid, de aangegane verplichtingen voor Regiopark-projecten, Substantiële Projecten en het beoordelingskader voor Regionale Innovatieve Projecten.

In de tabel financiële planning is een gewijzigde begroting 2017 toegevoegd. Hierin is het resultaat uit de jaarrekening 2016 verwerkt. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting zijn:

- De wijzigingen onder de posten Algemene inkomsten en Uitvoeringsinstrumenten hebben grotendeels betrekking op het programma Vervolg Beter Benutten. De aanvragen en afrekeningen voor het programma schuiven voor een groot deel door naar 2017 en 2018. Omdat dit programma volledig uit rijksmiddelen wordt gedekt, heeft dit geen gevolgen voor het verloop van het Regiofonds;
- de projecten uit het programma Beter Benutten 1 zijn in 2016 afgerond, maar de financiële afwikkeling (waarbij de laatste 20% wordt uitbetaald) vindt in 2017 plaats. Dit programma wordt voor bijna driekwart gedekt uit rijksbijdragen;
- Voor de overige programma's geldt dat projecten, waarvoor de termijnbijdrage niet (of niet tijdig) wordt opgevraagd, de bijdrage wordt doorgeschoven naar het volgende jaar. Hierdoor is het verwachte saldo eind 2017 weinig anders dan bij de oorspronkelijke begroting het geval was.

Vanaf 2018 daalt het Regiofonds onder de vijf miljoen euro. Omdat het Regiofonds niet onder nul mag geraken, kan dit betekenen dat in enkele gevallen de uitbetaling van een bijdrage moet worden opgeschort. Dit is bekend bij de deelnemers, maar zal de komende jaren expliciet worden gecommuniceerd.

De stortingen van de afzonderlijke gemeenten en provincies aan het Regiofonds zijn opgenomen in bijlage 1. De financiële kaders voor de lange termijn zijn samengevat in bijlage 2.

Financiële planning	Begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Begroting 2018
Saldo regiofonds (1 januari)	9.045.606	11.307.791	6.943.057
<i>Begrote inkomsten</i>			
Storting van de deelnemers	6.650.002	6.650.002	6.650.002
Algemene inkomsten	6.168.210	11.148.983	2.377.172
Verwachte rente	59.385	-	-
Totale inkomsten	12.877.597	17.798.985	9.027.174
<i>Begrote uitgaven</i>			
Regiobureau	699.350	700.420	685.620
Voorziening frictiekosten	-	-	-
Uitvoeringsinstrumenten	14.159.947	21.463.298	12.759.278
Totale uitgaven	14.859.297	22.163.718	13.444.898
Saldo regiofonds (31 december)	7.063.907	6.943.057	2.525.333

Tabel 1: Financiële planning 2016 en 2017

3. Begroting speerpunten en uitvoeringsinstrumenten 2018

In dit onderdeel van de begroting wordt een overzicht gegeven van de verwachte kosten voor het jaar 2018 op basis van de in de Regiovisie benoemde speerpunten en uitvoeringsinstrumenten. In de Regiovisie zijn vier uitvoeringsinstrumenten benoemd:

- A. Economisch Platform;
- B. Programma Bereikbaarheid;
- C. Regionale en Innovatieve projecten;
- D. Monitoring.

Ten behoeve van het opstellen van de voorliggende begroting is "E. Overige instrumenten" hieraan toegevoegd. Hieronder vallen activiteiten die benoemd zijn in de Regiovisie maar niet direct gekoppeld konden worden aan een uitvoeringsinstrument. Voor 2017 heeft dit betrekking op het onderdeel Collectief Particulier Opdrachtgeverschap en het woningbehoefteonderzoek.

Uitvoeringsinstrumenten	Begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Begroting 2018
A. Economisch Platform	171.429	171.428	171.428
B. Programma Bereikbaarheid	9.488.318	15.882.416	9.057.150
C. Regionale Innovatieve projecten	4.467.700	5.276.954	3.498.200
D. Monitoring	32.500	42.500	32.500
E. Overige instrumenten	-	90.000	-
Totaal	14.159.947	21.463.298	12.759.278

Tabel 2: Begroting uitvoeringsinstrumenten 2017

Toelichting op begroting uitvoeringsinstrumenten 2018

A. Economisch Platform € 171.428

Begroting 2018

In de Regiovisie is € 1,2 miljoen voor het Economisch Platform beschikbaar gesteld voor de jaren 2014-2020 (€ 171.428 per jaar). De gemeenten Groningen en Assen zorgen voor de uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve van het Economisch Platform Regio Groningen-Assen. In 2018 wordt verder gewerkt aan de koers en strategie die samen met het bedrijfsleven in het Economisch Platform is opgesteld. Ondernemers, onderwijs en overheid werken aan een agenda met concrete activiteiten die de economie in de regio versterkt.

Binnen het speerpunt wordt samen met de deelnemers inhoud gegeven aan:

- Het verbeteren van het ondernemers- en vestigingsklimaat;
- Bedrijfsontwikkeling en -vestiging;
- Verbondenheid met andere regio's;
- Profileren van de regio als attractieve stadsregio waarin het prettig werken en wonen is.

De sturing door de Regio op het speerpunt vindt plaats volgens een planning- en controlcyclus (begroting, rapportering en verantwoording van de beide steden).

B. Programma Bereikbaarheid € 9.057.150

Bereikbaarheid	Begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Begroting 2018
Basispakket	7.599.718	8.357.900	6.733.523
Beter Benutten 1	-	2.524.516	-
Vervolg Beter Benutten	1.888.600	5.000.000	2.323.627
Totaal	9.488.318	15.882.416	9.057.150

Tabel 3: Programma Bereikbaarheid

Wijzigingen begroting 2017

Basispakket

Als gevolg van herfasering van uitgaven op enkele projecten valt de begroting voor 2017 € 750.000 hoger uit. Dit betreft de projecten onder andere de projecten: Dynamisch verkeersmanagement (DRIS), Kwaliteitsmaatregelen OV N360, HOV-as West 3^e fase.

Beter Benutten 1

Het programma Beter Benutten (1e fase) is in 2016 met een inhoudelijke en financiële verantwoording aan het Ministerie van IenM afgerond. De doorbetaling vanuit Regio Groningen-Assen naar de regiopartners vindt in 2017 plaats. Daarom wordt voorgesteld het budget naar 2017 door te schuiven.

Vervolgprogramma Beter Benutten

Het Vervolgprogramma Beter Benutten is in 2017 en 2018 in volle gang. Dit programma loopt officieel t/m 2017. Met het ministerie van IenM is overeenstemming bereikt dat ook in 2018 middelen uit het Vervolgprogramma Beter Benutten mogen worden ingezet.

Begroting 2018

Basispakket

In de Netwerkanalyse 2013 zijn de bereikbaarheidsambities van Regio Groningen-Assen verwoord. Op basis van deze analyse is geconcludeerd dat de in 2006 ingezette bereikbaarheidsstrategie van Regio Groningen-Assen succesvol is geweest. De actualisatie heeft geresulteerd in een licht bijgestelde strategie en Basispakket Bereikbaarheid. Om bereikbaarheidsontwikkelingen te volgen is wordt periodiek gemonitord. Eind 2015 gaf dit geen aanleiding tot wijzigen van het Basispakket en het daarmee gemoeide investeringsbedrag. In 2017 wordt een nieuwe monitor uitgevoerd.

Het Basispakket bevat de projecten waaraan vanuit het Regiofonds een bijdrage wordt geleverd. Het gaat vooral om investeringen in HOV-assen, OV-knooppunten, P+R-voorzieningen en de fiets. In het Regiofonds is hiervoor tot aan 2020 een bedrag van € 62 miljoen gereserveerd, waarmee een totaal investeringsbedrag van bijna € 500 miljoen is gemoeid. Majeure projecten in het Basispakket zijn:

- Programma FlorijnAs Assen (€ 13,4 miljoen);
- Spoorknoop Groningen (€ 34,0 miljoen);
- Investeringspakket Infra en OV Leek/Roden (€ 3,6 miljoen).

De meeste projecten in het Basispakket zijn in uitvoering. In het Portefeuillehoudersoverleg Bereikbaarheid (POVV) en in de stuurgroep zijn positieve besluiten over de regionale bijdrage genomen en zijn beschikkingen afgegeven. Conform de afgesproken kasritmes is voor 2018 een bedrag van bijna € 5,8 miljoen geraamd. Daaraan wordt € 0,9 miljoen toegevoegd voor te verwachten uitgaven op overige, reeds vastgestelde projecten. Daarmee komt het totaal aan begrote uitgaven voor bereikbaarheidsprojecten uit op € 6,7 mln.

Beter Benutten

Het programma Beter Benutten is een belangrijk onderdeel van de bereikbaarheidsstrategie. Hierbij gaat het niet om de aanleg van nieuwe infrastructuur, maar om het beter benutten van de bestaande infrastructuur. Het eerste programma liep van medio 2012 tot eind 2015. Hieraan is door de Regio een financiële bijdrage geleverd van € 2,7 miljoen. Voor de periode 2015 tot eind 2017 is het Vervolgprogramma Beter Benutten opgezet, met een totale omvang van ca. € 24 miljoen. Coördinatie hiervan ligt bij het Regiobureau.

Het ministerie van IenM heeft ingestemd met een vertraging van de plannen van Groningen Bereikbaar met een uitloop naar 2018. Het ministerie van IenM draagt € 9,4 miljoen bij en de regionale cofinanciering wordt gevoed door de partners in de regionale samenwerking: Groningen Bereikbaar, FlorijnAs/gemeente Assen, de provincies Groningen en Drenthe en de gemeente Groningen. De bijdrage van het ministerie wordt via RGA doorbeschikt aan de uitvoerende partijen.

De meeste uitgaven voor het Vervolgprogramma Beter Benutten worden in 2017 en 2018 gedaan. Voor het vervolgprogramma is, anders dan voor Beter Benutten I het geval was, géén bijdrage vanuit het Regiofonds voorzien. De middelen van het Rijk verlopen wel via de Regio.

Lopende projecten Bereikbaarheid	
Programma Infra & OV Leek-Roden FlorijnAs HOV-as west 3 ^e fase Doorontwikkeling P+R Zuidhorn Groningen Spoorzone Programma Beter Benutten met deelprogramma's (ITS - Groningen Bereikbaar - Mobiliteitsmanagement - P+R en OV en fiets)	Kwaliteitsmaatregelen OV-N360 Bus/treinknooppunt station Bedum Fietspad Zuidhorn-Groningen Facelift Noordelijke Stations Bus/treinknooppunt station Haren Dynamisch Verkeersmanagement (DRIS)

Tabel 4: Uitvoeringsprojecten programma Bereikbaarheid.

C. Regionale projecten € 3.498.200

Regionale en Innovatieve projecten	Begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Begroting 2018
Regionale Innovatieve projecten	2.600.000	2.400.000	2.400.000
Regiopark	887.700	1.233.086	858.200
Substantiële Projecten	980.000	1.643.868	240.000
Totaal	4.467.700	5.276.954	3.498.200

Tabel 4: Overzicht van de deelprogramma's van Regionale en Innovatieve Projecten.

Wijzigingen begroting 2017

Regionale Innovatieve Projecten

Op basis van de toegekende bijdragen bij vier rondes in de afgelopen 2 jaar en de twee aanstaande rondes in 2017 is de verwachting dat een budget van € 2,4 miljoen voor 2017 volstaat.

Gelet op de onzekerheid van het aantal nog te honoreren projecten in 2017 en omvang van de bijdrage hiervan is een inschatting gemaakt van de uitgaven. Het totale budget van €12 miljoen voor de periode 2014-2020 blijft ongewijzigd.

Regiopark

Ten opzichte van de oorspronkelijke begroting is een aantal projecten bij de deelnemers in de tijd vertraagd. Het betreft de projecten EVZ Paterswoldsemeer-Friesche Veen, uitkijktoren het Hoge Hert, Assen aan de Aa- deelproject Bosbeek/Nijlandseloop, wandelnetwerken Westerkwartier & Middag-Humsterland en kwaliteitsimpuls stads- en dorpsranden. Daardoor zijn de financiële verplichtingen doorgeschoven naar 2017.

Substantiële Projecten

Als gevolg van herfasering van uitgaven op enkele projecten, valt de begroting voor 2017 hoger uit. In 2017 zijn acht projecten in uitvoering, met een totale geraamde regiofondsbijdrage van circa € 1,6 miljoen.

Begroting 2018

Regionale Innovatieve Projecten

Met de actualisatie van de regio is in 2014 deze nieuwe pijler geïntroduceerd. Voor Regionale Innovatieve Projecten is in totaal €12 miljoen beschikbaar gesteld, voor de periode 2014-2020. In 2015 en 2016 hebben de eerste vier pitchrondes plaatsgevonden. Dit heeft 24 projecten opgeleverd die zijn gehonoreerd en waarvoor een bijdrage is gereserveerd, in totaal circa €3,3 miljoen. Daarnaast staan er in 2017 en 2018 twee pitchrondes in de planning. Voor deze en volgende rondes is nog maximaal €8,7 miljoen beschikbaar.

Lopende projecten Regionale en Innovatie projecten	
I.Turn.IT	Slimme MVO-app Assen
Noordoosthoek Hoornse Meer	Arboretum Assen
Innovatieboerderij Zuidhorn	Indietopia Games
Health Hub Roden	Living Lab Groningen Airport Eelde
Landgoederen Eelde-Paterswolde	Energy Barn Groningen
Collectieve Veenhuizen	ATB routes Noordenveld
Woldwijk Ten Boer	Voedselinnovatie op de werkvloer
Into Nature	E-ntelligence Assen
Slimme inzameling rioolwater	Techdegree
Drukriolering buitengebieden	Cycling Espresso
SMART Campus Zernike	Winsum 0-110
Landschapsboerderij Norg	Groeningen

Tabel 5: Lopende projecten Regionale en Innovatie projecten

Gelet op de onzekerheid van het aantal nog te honoreren projecten en omvang van de bijdrage hiervan is voor de begroting van 2018 een inschatting gemaakt van de uitgaven. Deze inschatting is gebaseerd op enerzijds de reeds toegekende projecten. Anderzijds is voor de nieuw te verwerven projectrondes een aanname gedaan.

Regiopark

Bij de actualisatie van de Regiovisie is besloten om het Regiopark-programma af te bouwen. De reeds gemaakte harde afspraken en aangegane verplichtingen blijven overeind. In 2018 zijn nog vier projecten in uitvoering. Conform planning worden de laatste projecten in 2019 afgerond c.q. afgerekend.

Substantiële projecten

Bij de actualisatie van de Regiovisie is besloten om Substantiële projecten af te bouwen. De reeds gemaakte harde afspraken en aangegane verplichtingen blijven overeind. Dit houdt in dat voor Substantiële Projecten het totale budget van € 11 miljoen beschikbaar bleef voor majeure projecten in niet-stedelijke gemeenten. Al deze middelen zijn gereserveerd voor specifieke projecten. Meer dan

75% van de financiële middelen zijn inmiddels uitgekeerd. In 2015 heeft de stuurgroep besloten de regeling Substantiële Projecten per 31-12-2018 te beëindigen. In verband met onvoorziene omstandigheden kent het project Stationsgebied Haren een doorloop tijd tot eind 2019. In 2018 zijn twee projecten in uitvoering, met een totale geraamde regiofondsbijdrage van € 140.000.

Lopende projecten Regiopark	Lopende projecten Substantiële Projecten
Versterking recreatieve infra, landschap EHS Reitdiepgebied	Herinrichting centrum Leek - Nietap
Programma landschapsopgaven/recreatie en water IGS	Herinrichting Albertsbaan in Noorderveld
Kwaliteitsimpuls stads en dorpsranden	Stationsgebied Haren
Assen aan de Aa, deelpr. Bosbeek, Nijlandsloop	Revitalisering dorpscentra Vries
Wandelnetwerken Westerkwartier en Middag-Humsterland	Revitalisering dorpscentra Eelde
Entree Meerweg incl. verbinding Paterswoldsemeer-Friescheveen	Herinrichting Slochterhaven
Uitkijktoren het Hoge hert	Stadshart Hoogezand
Pilot onderhoud burgerparticipatie	Centrumplan Bedum
Langoed Amelte, Assen aan de Aa	Dorpsentree Ten Boer
Landschapselementen Haren, fase II	

Tabel 6: Overzicht van lopende projecten voor Regiopark en Substantiële Projecten.

D. Monitoring € 32.500

Monitoring	Begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Begroting 2018
Werklocaties	11.000	11.000	11.000
Woningbouw en woningmarkt	6.500	6.500	6.500
Netwerkanalyse	15.000	25.000	15.000
Totaal	32.500	42.500	32.500

Tabel 7: Instrumenten ten behoeve van monitoring

Ook monitoring van de behaalde resultaten en ontwikkelingen is instrumenteel van karakter. Met de monitoringsinformatie bepaalt de stuurgroep of de behaalde resultaten in lijn zijn met de gestelde doelen en of bijsturing noodzakelijk is. Ook worden trends geïdentificeerd die als basis dienen voor toekomstig beleid.

Wijzigingen begroting 2017

De netwerkanalyse Bereikbaarheid is in 2015 uitgevoerd en in 2016 vastgesteld. In 2017 wordt de netwerkanalyse geactualiseerd. In de nieuwe netwerkanalyse krijgt de fiets een volwaardige plek, wordt meer aandacht worden gegeven aan de ontwikkeling van slimme maatregelen en wordt ingezet op verankering van de resultaten van het Beter Benutten programma. Voor 2017 wordt een deel van de vrijval van de middelen voor de monitor 2016 overgeheveld naar 2017. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 10.000. Het beschikbare budget voor 2017 bedraagt dan € 25.000.

Begroting 2018

Werklocaties

Eind 2012 zijn in de Regio afspraken gemaakt over de reductie van capaciteit in bedrijventerreinen. Daarmee is het thema werklocaties echter niet van tafel. Via monitoring blijft de Regio de ontwikkelingen naar vraag naar en aanbod van werklocaties volgen (€ 5.000). Daarbij worden ook trends in de markt in beeld gebracht.

Regio Groningen-Assen is 'founder' van Stichting Vastgoedrapportage Regio Groningen-Assen. De stichting geeft jaarlijks het Vastgoedrapport Groningen-Assen (€ 6.000) uit, in nauwe samenwerking met de Hanzehogeschool en marktpartijen. Dit rapport beschrijft de vastgoedmarkt in deze regio en geeft een helder overzicht van alle trends en ontwikkelingen. Daarnaast organiseert de stichting sinds 2013 een herbestemmingsprijsvraag: ondernemers, ontwikkelaars, onderwijs en burgers worden uitgedaagd te komen met vernieuwende, creatieve ideeën voor de herbestemming van leegstaande of leegkomende vastgoedobjecten.

Woningbouw en woningmarkt

De belangrijkste actuele woningbouw- en woningmarktgegevens van Regio Groningen-Assen worden via monitoring door de gemeente Assen, in samenwerking met de gemeente Groningen, bijgehouden en verwoord in een halfjaarlijkse woningmarktrapportage. Deze bevat, naast een terugblik op het afgelopen jaar, ook inzicht in de verwachte vraagontwikkeling en het aanbod. De rapportage geeft ook de stand van zaken weer met betrekking tot de uitvoering van de planningslijsten voor woningbouw, die in het kader van de regionale woningbouwafstemming zijn opgesteld. Voor het opstellen van de monitor is een jaarlijkse verplichting van € 1.500 aangegaan bij de NVM voor het verkrijgen van verkoopcijfers van de woningbouw per gemeente. Het resterende bedrag (€ 5.000) is gereserveerd voor de jaarlijkse organisatie van een stakeholdersbijeenkomst.

Netwerkanalyse

In 2018 wordt € 15.000 begroot voor de monitor van de geactualiseerde netwerkanalyse.

E. Overige instrumenten € 0

Overig	Begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Begroting 2018
Werkbudget CPO		20.000	-
CPO-subsidie		50.000	-
Woningbehoefte-onderzoek		20.000	-
Totaal	-	90.000	-

Tabel 8: Overige instrumenten

Wijzigingen begroting 2017

CPO-plankostenfonds

In 2013 is samen met de lokale Rabobanken het CPO-Plankostenfonds opgericht. Doel hiervan is het eenvoudiger maken om in groepsverband een huis te realiseren. Omdat bouwgroepen bij de start kosten maken die ze niet uit een hypotheek kunnen financieren, kunnen ze bij het CPO-fonds een renteloze lening aanvragen. De Regio en Rabobank hebben hiervoor ieder € 250.000,- beschikbaar gesteld voor een revolverende fonds. Tevens is er in 2014 een werkbudget gereserveerd van € 20.000,-. Met behulp hiervan wordt het fonds onder de aandacht van bewoners en gemeenten gebracht. In de periode 2014-2016 is er geen gebruik gemaakt van de regeling. Daarom is in 2015 besloten om bewonerscollectieven in een nog eerder stadium te faciliteren. Hiertoe hebben de Regio en de Rabobank in 2015 elk € 50.000,- beschikbaar gesteld voor een CPO-subsidie; in 2016 is deze regeling open gesteld.

Voor wat betreft de proceskosten rondom het CPO-plankostenfonds zijn niet alle begrote kosten uitgegeven, omdat er in 2016 geen gebruik gemaakt is van de regeling. Voor 2017 is geen aanvullend budget begroot, wel wordt voorgesteld de hiervoor reeds beschikbaar gestelde middelen mee te nemen naar 2017.

Woningbehoefteonderzoek

In 2015 is het Woningbehoefteonderzoek (WBO) voor Regio Groningen-Assen uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een aantal technische aanpassingen in de wijze waarop samengewerkt wordt in het woningbouwdossier. Daarnaast is er een aantal aanbevelingen gedaan. In de tweede helft van 2016 is de opdracht verleend om een aantal van deze aanbevelingen uit te werken. De afgelopen periode hebben ze een deskresearch gedaan, een interviewronde doorlopen bij alle deelnemers en diverse stakeholders, heeft er een ambtelijke werkconferentie plaatsgevonden, een stakeholdersconferentie en een bestuurlijke conferentie (inclusief excursie langs de opgave op het vlak van wonen waar gemeenten in de RGA voor staan). De verwachting is dat deze werkzaamheden in 1^e kwartaal 2017 worden afgerond. Totaal was € 80.000,- begroot. In verband met de langere doorlooptijd is het nodig de nog niet gebruikte middelen naar 2017 door te schuiven.

4. Begroting organisatie 2018

Als uitgangspunten voor de formatiekosten gelden het op 13 juni 2014 door de stuurgroep vastgestelde reorganisatieplan en de evaluatie van het Dagelijks Bestuur van half 2016.

Er is onderscheid gemaakt tussen enerzijds apparaatskosten (formatiekosten + huisvesting, kantoor en ICT) en anderzijds generieke kosten ten behoeve van de uitvoering. De apparaatskosten hebben betrekking op alle kosten die met het functioneren van het Regiobureau samenhangen. De generieke kosten hebben een direct verband met de uitvoering van de opgaven van het Regiobureau. Deze staan los van de organisatie van het bureau.

4.1 Apparaatskosten

Apparaatskosten	Begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Begroting 2018
Vaste formatie	528.350	496.000	506.000
Scholing & opleiding	11.000	9.920	10.120
Huisvesting, kantoor & ICT	55.000	57.000	57.000
Totaal	594.350	562.920	573.120

Tabel 9: Apparaatskosten

Toelichting op de apparaatskosten € 573.120

Wijzingen begroting 2017

Vaste formatie

Omdat in 2017 niet de volledige formatie wordt ingevuld, is de verwachting dat de kosten lager uitkomen. De posten Scholing & Opleiding en Huisvesting, kantoor & ICT zijn afhankelijk gemaakt van de vaste formatie, en dalen derhalve ook.

Begroting 2018

Vaste formatie

Medio 2014 is het reorganisatieplan van het Regiobureau vastgesteld en met daarin een formatie reductie van 12,3 fte naar 7,8 fte. De formele ingangsdatum van de nieuwe organisatie was 1 september 2014. De basisformatie is sinds 1 mei 2015 op volle sterkte. Het Dagelijks Bestuur heeft in half 2016 een korte evaluatie van de organisatie [takenpakket en bezetting] uitgevoerd. Hoofdconclusie van de evaluatie is dat met de huidige formatie en bezetting de werkzaamheden over de gehele linie goed zijn uit te voeren. Op hoofdlijn ziet de formatie er als volgt uit. De komende periode zal de formatie verder afnemen, tot uiteindelijke 6,8 fte eind 2018.

Scholing & Opleiding en Huisvesting, kantoor & ICT

De posten Scholing & Opleiding en Huisvesting, kantoor & ICT zijn afhankelijk gemaakt van de vaste formatie. Voor de eerste post wordt een vast percentage gehanteerd. Groningen Bereikbaar en Regio Groningen-Assen maken samen gebruik van de 2^e etage van de Oosterboog in Groningen. Eind 2018 loopt het huurcontract ten einde.

4.2 Generieke kosten ten behoeve van de uitvoering

Generieke kosten	Begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Begroting 2018
Administratie & advies	30.000	37.500	37.500
Investeren in netwerken	15.000	25.000	15.000
Communicatie	25.000	40.000	25.000
Borging ruimtelijke kwaliteit	25.000	25.000	25.000
Onvoorzien	10.000	10.000	10.000
Totaal	105.000	137.500	112.500

Tabel 10: Generieke kosten ten behoeve van de uitvoering

Toelichting op de generieke kosten €112.500

Wijzigingen begroting 2017

Administratie & advies

Door de complexiteit van de administratie en daarmee verband houdende accountantscontrole zijn de kosten in de afgelopen jaren gestegen. De verwachte kosten zijn in lijn gebracht met de realisatie in het afgelopen jaar. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 7.500. Het beschikbare budget voor 2017 bedraagt dan € 37.500.

Investeren in het netwerk en Communicatie

In 2017 bestaat de samenwerking Regio Groningen-Assen 20 jaar. Op een ingetogen maar feestelijke manier wordt hieraan in 2017 aandacht besteed. Een deel van het niet ingezette budget van 2016 wordt hiervoor meegenomen naar 2017. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 10.000 bij Investeren in het netwerk en € 15.000 bij communicatie. Het beschikbare budget voor 2017 voor Investeren in het netwerk bedraagt dan € 25.000 en voor communicatie bedraagt dan € 40.000.

Begroting 2018

Administratie & advies

De financiële administratie van Regio Groningen-Assen wordt uitgevoerd door provincie Groningen (kassier van het samenwerkingsverband). Zij ontvangt hiervoor een jaarlijkse vergoeding van € 12.500. Andere jaarlijkse kosten zijn die voor het opstellen van accountantsverklaringen van de jaarrekening en verantwoording van de rijksbijdragen (€ 12.500) en incidenteel advies (€ 5.000). Deze drie posten vormen tezamen Administratie & advies.

Investeren in het netwerk

Interactie en samenwerken in een netwerkorganisatie is een belangrijke voorwaarde voor het uiteindelijk realiseren van deze ambitie. De komende jaren zal daarom worden ingezet op het verder vormgeven en faciliteren van de netwerkorganisatie door een goede verantwoording, gerichte communicatie en het elkaar ontmoeten. Bij de begroting 2016 is besloten om het budget voor investeren in het netwerk van totaal € 80.000 te verdelen over vier jaren.

Communicatie

Het budget voor Communicatie is voor 2018 € 25.000.

Borging ruimtelijke kwaliteit

Eind 2014 is het voorstel voor Nieuwe Kwaliteitsborging door de stuurgroep vastgesteld. Borging van ruimtelijke kwaliteit vindt op twee manieren plaats. Enerzijds is er een flexpool opgericht vanuit de deelnemers; bij opgaven kan gebruik worden gemaakt van de leden van deze pool.

Kennisontwikkeling en -uitwisseling worden hiermee bevorderd. Tevens ontstaat er binnen de Regio een netwerk op het vlak van ruimtelijke kwaliteit en is er een adviseur ruimtelijke kwaliteit aangesteld voor de majeure regionale thema's. De inzet van de regio-adviseur is begroot op € 25.000,-.

Onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is voor 2018 € 10.000.

Bijlage 1   Bijdrage van de deelnemers

De jaarlijkse bijdragen van de deelnemers aan het Regiofonds zijn in de onderstaande tabel weergegeven. Met de actualisatie van de Regiovisie in 2013 is de jaarlijkse bijdrage voor de periode tot en met 2023 vastgesteld op € 6,65 miljoen.

Deelnemers	storting 2018
Provincies	
Groningen	1.848.308
Drenthe	921.732
Gemeenten	
Groningen	1.484.778
Assen	931.190
Hoogezand-Sappemeer	367.209
Leek	162.817
Noordenveld	253.585
Tynaarlo	300.003
Haren	77.599
Slochteren	49.193
Zuidhorn	77.599
Bedum	49.193
Winsum	77.599
Ten Boer	49.193
Totaal	6.650.000

Tabel 11: Bijdrage van de deelnemers

Bijlage 2 Financieel kader 2018-2020

Financieel kader 2018-2020				
Lasten (2018 -2020)	begroot	besteed	Baten (2018 - 2023)	begroot
<i>Verplichtingen</i>				
- Substantiële projecten	0,24	0,24	Saldo Regiofonds (1-1-2018)	6,94
- Bereikbaarheid (incl Beter Benutten)	37,27	36,27	Bijdragen deelnemers	39,90
- Organisatiekosten	2,02	0,69	Vervolg Beter Benutten	2,38
- Regiopark (uitvoeringsprogramma)	1,12	1,12	Rente	-
- Innovatie	8,94	2,40	Tekort	0,91
- Economie	0,51	0,17		
-Monitoring & Overig	0,03	0,03		
Totaal lasten	50,13	40,92	Totaal baten	50,13

Tabel 12: Financieel kader 2018-2020; bedragen in € miljoen.

Financieel kader 2018-2020

Het Financieel kader is te beschouwen als een samenvatting van de meerjarenbegroting 2018-2020. Deze opstelling geeft in hoofdlijnen weer op welke manier de beschikbare middelen zullen worden ingezet. Vertrekpunt voor het Financieel kader is de stand van het Regiofonds per 1 januari 2018. Hierin zijn ook de wijzigingen voor 2017 verwerkt (zie ook de toelichting bij hoofdstuk 2).

Naast het inzicht in de geplande inkomsten en uitgaven beoogt het Financieel kader ook inzicht te geven in de mate waarin de beschikbare middelen daadwerkelijk zijn besteed. Met 'besteed' wordt hier bedoeld:

- de gehonoreerde bijdragen aan projecten.
- de in 2017 verleende en verwachte bijdragen aan projecten.
- de in de begroting 2018 begrote uitgaven.

Van de geplande € 50,13 miljoen is naar verwachting per 31 december 2018 € 40,92 miljoen besteed.

Ontwikkeling in financieel kader

De stuurgroep volgt de financiële ontwikkelingen van het Regiofonds met het Financieel kader. Dit kader vindt zijn basis in het financieel meerjarenperspectief Regio Groningen-Assen, die is vastgesteld in samenhang met de Regiovisie in 2014.

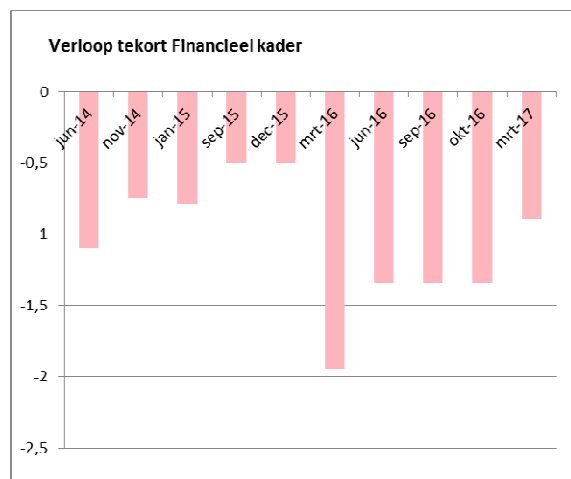
Bij de begroting 2017 heeft de stuurgroep kennis genomen van de ontwikkelingen van het Financieel Kader. Begin 2016 is geconstateerd dat in het verleden enkele verplichtingen zijn vrijgevallen, waar nog wel een betalingsverplichting voor gold. Enerzijds ging het om toegekende bijdragen die niet zijn opgevraagd door de projectbegunstigde. Anderzijds betrof het enkele (sterk) vertraagde projecten, waarvan de verplichting administratief niet was doorgeschoven. Per februari 2016 was met het opstellen van de begroting 2017 het tekort in het financieel kader hiermee opgelopen tot € 1,9 miljoen.

Stand van zaken tekort 31 december 2016

In 2016 hebben meerdere projectafrekeningen plaatsgevonden die leiden tot een daling van het tekort tot € 0,9 miljoen per 31 december 2016. In samenhang met het bespreken van de Jaarstukken wordt deze stand van zaken aan de stuurgroep gepresenteerd. De daling kan bijna volledig worden verklaard uit de vrijval binnen projecten van de programma's Bereikbaarheid (onderdeel Basispakket) en Regiopark. In onderstaande grafiek is het verloop verbeeld.

Risicobeheersing

Als uitgangspunt heeft de stuurgroep gesteld dat het tekort binnen vier jaar - gerekend vanaf juni 2014 - moet zijn ingelopen. Indien het tekort niet voorspoedig genoeg zou worden ingelopen, dan zou de stuurgroep kunnen besluiten om de nog beschikbare vrije ruimte hiervoor te gebruiken. Deze ruimte zit voornamelijk binnen het programma Regionale Innovatieve Projecten.

Grafiek 1: Ontwikkeling financieel tekort

De daling van het tekort verloopt op koers. Op grond van de verwachtingen ten aanzien van projectafrekeningen lijkt het aannemelijk dat er voldoende tijd is om het tekort de komende jaren in te lopen. Daarom wordt voorgesteld de huidige werkwijze van continue monitoring van de ontwikkeling voort te zetten en deze periodiek [iedere vergadering] te rapporteren aan de stuurgroep.

Hierboven is toegelicht dat er van de geplande € 50,13 miljoen naar verwachting per 31 december 2018 € 40,92 miljoen besteed. In principe zijn alle middelen geoormerkt. Een deel hiervan, € 9,21 miljoen, is nog niet beschikbaar. Het Financieel kader laat een tekort zien van € 0,91 miljoen. Dit houdt in dat binnen het Financieel kader nog voor ($€ 9,21 - € 0,91 =$) € 8,30 miljoen aan verplichtingen kan worden aangegaan. Bij het aangaan van nieuwe verplichtingen wordt dit bedrag dus als uitgangspunt gehanteerd.

Beschikbare middelen per 1 januari 2019	
Geoormerkt, maar nog niet beschikte middelen 1-1-2019	9,21
Nog te dekken kosten	0,91
Risicovrij te besteden	8,30

Tabel 13: Beschikbare middelen; bedragen in € miljoen